

A királyi adóhivatal nem ad pénzt.

Mi lesz a hadisegélyes asszonyokkal.

Eddig az volt a rendes és szokásos eljárás, hogy amit a város hadisegélyező hivatala kifizetett a hadisegélyes asszonyoknak, azt minden hónapban előlegezte a királyi adóhivatal, mert a fizetések az állam megbízásából történtek.

Kapott a hadisegélyező hivatal bizonyos összeget, amelyről aztán beszámolt nyugtákkal, jegyzőkkel és hasonló jökökkel.

A pénz átvétele úgy történt, hogy a hivatal vezetője Juricskay Barna pénzügyi tanácsos átküldött a hónap végén egy értesítést, melyben jelezte, hogy mennyi a hadisegélyesek száma s körülbelül mennyire van szüksége.

Mostanában rendszeren 2-300.000 korona kell a hivatalnak. A királyi adóhivatal erre azt mondta, bnye s a pénzért elmentek a városi pénztár emberei. Így aztán nem kellett várakozni a közönségnek, elsejére volt elegendő pénz.

E rendszer jól bevált, tehát meg kellett szakítani. Pár nappal ezelőtt arról értesítette a királyi adóhivatal a hadisegélyzőt, hogy nem ad másként pénzelőleget, csak ha két héttel előbb bejelenti, mennyire van szüksége. Ez annyit jelent, hogy hétfőre nem lesz pénz a városi pénztárban s így nem is fizethetik az idegen hadisegélyeseket.

Ez az intézkedés a bürokrácia tájékoztatását mutatja. A hónap közepén még nem tudhatja a hadisegélyező hivatal, hogy mennyi lesz a hónap végén a hadisegélyesek száma, hiszen ez nő, mint a lavina. De megnehezíti ezzel az amugy is *tulterhelt* köz-

igazgatás nehéz munkáját, mert rázuditja a kis hadisegélyből élő asszonyokat a hivatalra s felfordítja az eddig nehezen fenn tartott rendet.

Most már 8900 hadisegélyes asszony fog tolongani a hadisegélyező hivatal előtt, mert a királyi adóhivatal nem gondoskodik fizetési előlegről. A világtól hermetice elzárt állami hivatal dohos szobáiba ugylátszik nem hatolt még be a világháború zaja és szenvedése, nem tudják, mit jelent a férjapát fiat vesztett család keserves hivataljárása a hadisegélyér, a várakozás idegkinzó gyötrelmeit, a visszautasítás szégyenét, az otthonhagyott gyermekek után való aggodalmakat nem ismerik, mert ha egy idegszáluk össze volna köve ezzel a mérhetetlen jelentőségű kérdéssel, nem emelnének skadályokat a gyors és sima elintézés elé.

Ők nem sejtik, mit jelent ilyen zökkenés, milyen felfordulás lesz a következő hónapban a kérelmekre vagy csupán bürokratikus intézkedésnek. A zöld asztal szélén túl lásson most a hivatal.

A kitüntetések s a községi jegyzők és tanítók.

Akikre mindig számíthatunk.

Mikor a négy hadikölesőre megtörténtek az előkészületek, a szervezetség egészen hiányos volt. Végső fokon, a nép irányában nem voltak segítő társai a kormányhatalomnak.

Ekkor jelentkezett az a lelkes gárda, a mely 1200-1600 korona fizetés mellett a magyar nemzet legbuzgóbb s leg hazafiasabb eleme: a jegyzők és a tanítók. Megható volt látni, miként hordták szét a bihar-

gyei tanítók és jegyzők a hadikölesőn ismertetőket s hogyan magyarázták meg a népnek, hogy a háború befejezése érdekében cselekszik, mikor kötvényt jegyez.

Hogy — Hindenburg szerint — legyőzők pénzügyileg is az antantot, abban jó része van a jegyzőknek és tanítóknak.

Az organizáció hiányát pótolták ők a vidéken és sok készpénzt szereztek az államnak *nemzetiségi* vidékeken is. Biharban különösen nagy jelentősége van ennek s amikor látjuk, hogy a királyi kegy sugara a jegyzői és tanítói kar egyes tagjaira ez alkalommal is ráragyog, örömmel állapítjuk meg, hogy a biharmegyei jegyzőkre és tanítókra a most következő ötödik hadikölesőn elhelyezésénél számíthat az állam, mert buzgólkodásuk, lelkes közreműködésük eddig is hozzájárult a hadikölesőnek sikeréhez.

Elő a nikkelpénzzel!

Lesz aprópénz uj év után.

Az aprópénzzel nagy bajok vannak s ebből elsimíthatatlan differenciák keletkeznek. A trafikokban bélyeget adnak vissza a koronából, a kávéházban pedig a főpincér minden kávé fizetésénél aprópénzt kér. A fűszeres pontosan előre kiszámlált összeget kíván. S fellépett a spekuláció is. Az aprópénzt gyűjtötték s a megszorult embereket megszarolták ezek a gyűjtők.

A kormány megelégette ezt a spekulációt s hir szerint rendeletet ad ki, hogy aki pénzt gyűjt és ezzel spekulál, büntetendő. E rendelet azokra is ki fog terjedni, akik a pénzt — ha nem spekulációból is — elvonják a forgalomból. A nikkelpénzeket december 31 ig kell kicserélni az Osztrák-Magyar Banknál.

EGY HALOTT KATONA NAPLÓJÁBOL.

— A falusi zongora. —

Irta: Hill László.

K.—B. 916. szept. 8.

Fáradtak voltunk és fásultak. Rogygyant inakkal vonszoltuk magunkat már 40 kilométer óta, — de mentünk, mentünk, mint olajzott, fűtött masina, amelyik végtelen utakat hengerel simára. Hőfehérre őszt minden bajusz és szakál és a hajból annyi, amennyi kimaradt sapka alól. Ránk űlt a finom por, meszes por és aggastyán lett a 18 éves ijuból.

A kora-ős bántos, lassan öregedő Napja már vörös foltokat lehelt a felhőkre, ezekre a kedves, tovatűnő hab foszlányokra. Az ut menti fák haldokló lombjai némán hajladoztak és egy-egy rebtent madár kuszott fel, fel a magasba az utolsó sugarakon. Estére járt. Szép, őszi este lett. És mi csak mentünk, mint fűtött, olajzott masina.

Aztán feltűnt egy falu. Vagy inkább: a falu. És gyorsan elértük. Hamarabb, mint ahogy a Nap el tudott volna bujni előlünk. Mikor beléptünk az első utcába, még láttuk az utolsó véres szeletet belőle. És na-

gyon szép volt így a falu. Szébb mint egy Van Dick kép, mert szomorú, poros, piszkos és újra élni akaró volt. Mert az emberek, akik kíváncsian kidugták a fejüket (öreges, asszonyok, lányok voltak) mosolyogtak, összesugtak és sajnáltak. Minket és bennünk minden szenvedő, poros katonát, minden meghalt, nyomorékká lett katonát sajnáltak. Kiérettük a szemük villanásából, abból a kesernyős ráncból, amely a szájuk szögletébe ugrott — éreztük, hogy jók hozánk és halálból: dalolni kezdtünk. Dalolva mentünk át a falu.

Valahol, az utolsó házak között halkán, mintha nehéz függönyök mögül jönne, egy zongora küldte felénk lágy üdvözlését. Zongora! fehér és fekete billentyűkkel, hármass pedállal, kis kerek zongora székekkel és rajta fehér bluzban egy leány, aki fiatal, aki ábrándozik. Talán mesét álmodik most valakiről, aki valahol porosan, piszkosan, rogyant inakkal vonszolja magát tovább. Bizonyára az élet legszebb leánya ő, aki vékony ujjával szerelmesen simogatja a kis csont lemezeket. Bizonyára sirni fog, igazán, szép, gyöngy könnyeket fog sirni, amikor lecsukja a zongoráját és egy nevet fog sóhajtani a halványan világító petróleum lámpába, annak a nevére, akivel nemrég (oh! milyen

régen!) a fehér ákácfa alatt sétálgatott megártó némaságban.

Mindegy! Most nekem küldi egy melódia szétszagotott akkordjait, most rólam veri le a port, belőlem kergeti ki a fáradtság ördögeit, most engem szöktet meg szerelmes dallal, sok csók ígérettel a boldogság árnyékába.

A csapat ment, ment és már el is hagyott. Ott álltam egyedül az út közepén. Most már mindegy! Lassan, lehorgasztott fejjel megindultam az ablak felé. Tele akartam még egyszer szívni magam hanggal, színnel és illattal. Még egyszer...

— Vigyázz! Meglát és abbahagyja. Ide űlj.

A második század hadnagya volt. Ő is meghallotta, ő is idejött. Nincs ebben semmi. Hiszen eddig is mindig együtt voltunk minden nagy kioldásban, minden kis mosolygásban. Most is.

Hátra dűltünk a korhadozó lócán és félíg lehunyt szemmel néztük, amint egyenként bukkannak fel a csillagok. Bana a szobában egy Übung Stück zengett — és hirtelen elhallgatott, utána rögtön csattant a zongora teteje.

Kétségbeestűn. Egy pillanattig sem űltünk még itt és már is vége.

Régi olcsó árban kaphatók:
Leibchenek, haskötők, csipőszoritók, mellfűzők csak Menekülteknek kedvezmény

ROSENZWEIG RÓZA

Midergyárában Szalárdi-u. 9.

A közönség nem nagyon siet vele, pedig hazafias kötelesség most a nikkelpénz beváltása vaspésszé. A hadvezetőségnek van rá szükke a haza védelme érdekében. Azok a katonák, amelyeket Siegler Fülöp honvédelmi bormegy. állomásparancsnok és Bozóky Gyula állított fel Nagyváradon, megkönnyítik a nikkelpénz beváltását. Kintün és eredeti gondolat ez, mely Kolozsvárott 5 méterháza nikkelt hozott a hadviselés céljaira.

A közönség szivlelje meg a Siegler Fülöp altábornagy hazafias buzgólkodását és siessen beváltani nikkelpénzét.

Az aprópénzről senki sem tudja, hol van. Egyik verzió szerint a katonáknál a fronton, a másik szerint a gazdálkodóknál, vagy az öregasszonyok szalmazsákjaiban. Mi azt hisszük, az aprópénz elbujt szegényekben, mert nem lehet rajta semmit sem venni.

Királyért, Hazáért lobog a zászló.

Egy régi kandallóról.

Nagy katonai bizottság szállt ki a napokban Belényesen a görög kath. püspökség épületében vett lakást.

Hideg volt már, a havasokon a dér lezállott, tehát befűtöttek. A püspöki lakás előszobájában felkeltette a bizottság figyelmét egy öntött vaskandalló, amelyről gondos vizsgálat után megállapították, hogy az 1849-ből való, Petróczy kályhagyáros műve s iparművészeti ritkaság.

A kandalló nevezetessége egy művészileg megalkotott, embernagyságu honvéd, aki

kardjával egy osztrák csehét sujt le. Alatta a felírás magyarul:

KIRÁLYÉRT ÉS HAZÁÉRT
LOBOG A ZÁSZLÓ,
FOLY A HONFI VÉR.

A honvéd kardja szabadon áll s a kályha áttüzesedésével egyidejűleg mozgásba jön. Így történt pár évvel ezelő, hogy egy katonatiszt a szomszédházában pihent, mikor esőzömpölést hallott az előszobában. Kinézett s egy emberlakot látott a kandalló előtt, aki kardjával ide oda vágott. A tiszt rálőtt. Azután derült ki, hogy a vashonvéd kardját mozgatta meg a meleg.

Az érdekes kandallóról fényképfelvételeket készítettek.

VOLT — NINCS.

Szivar és dohány érkezett Nagyváradra.

Nagyvárad férfi közönségének nagyobb része már hetek óta olyan kelletlenül jár-lél, mirtha az orra vérezne. Kelletlenül ment a dolog a hivatalokban; nem izlett az ebéd, sőt még a megszokott ebéd utáni fekete kávénak is más íze volt, mint máskor.

Mindennek pedig az oka nagyon egyszerű: nem volt mit füstölni. A hivatalokban kihülve heverték a hosszú száru pipák; a szenvedélyes cigarettázókat nem ölte körül az illatos purzicsán, vagy törökdohány badar füstje, sőt még a kávéházak levegője is tisztább volt, s a vendégek tulnyomó része irigy pillantásokat vetett azokra a kevés halandókra, akik hatványozott élvezettel szittak egy egy jó időből elrejtett trabukót, vagy cigarettát.

kokban folyt már a fehér házakra és a csapat nagyon messzire járt. Indulni kellett.

Valahonnan — nem tudom honnan — virág került a kezünkbe. Rezeda és őszi róza. A falu két hó tisztia virága. Darab papirosra kusza sorokat, köszönő szavakat írtunk a Hold fényénél és finom lepdülettel, alázatossan mint és tróbusdourók bedobtuk az ablakon. A virágok bizonyára szét hullottak és mint áldozati drágaságok, mint igaz gyöngyök keleti bálvány előtt pihentek meg az ő lábainál. A boldogságunkat, rövid boldogságunkat adtuk vissza neki. Lehet, hogy elteszi, megőrzi, lehet, hogy már másnap szétszórta a szélbe, mi visszaaduk, mert tőle kaptuk.

A csapat már messze járt... Még csak a ház számát írtam fel kopott, elnyűtt fedelű könyvembe: 122, aztán neki indultunk.

Egyeszer vissza néztünk. A fehér sugarak körüleszórták az ablakot és az ablakban szét a fejet a mely kissé kihajolva utánunk nézett, de mi már nem láthatuk és sohasem is fogjuk látni.

Mentünk, mi poros, tépelt katonák, mentünk mint a kitagadottak — és magunkba zártuk a hangok mai nagy, szent ünnepét. Magunkkal hoztuk ide — a pusztulás mezejére.

A dohány tőzsdék pedig már messziről látszó táblával:

Nines semmiféle
trafik!

igyekeztek távortartani a dohányt és szivart kereső közönséget.

A tegnapi napon végre megjött a hír, hogy trafik érkezett.

Mint valami rendkívül nagy eseményt, fogadta a dohányzó közönség ezt a hírt.

Tegnap már a kora délelőtti órákban megindult az érdeklődés a tőzsdékben.

Tényleg érkezett Nagyváradra nagyobb mennyiségű dohány gyártmány a nagy tőzsde részére, de mi ez ahhoz a szükség-lethez képest, ami Nagyvárad kiéhezett dohányosainak kellene.

A nagy tőzsdébe érkezett Cuba és Cigarillos szivar, Duna cigaretták és igen kevés közönséges pipadohány.

Lindenbaum Ignác nagy tőzsdés a jelentkező dohánytőzsdések között a jelentkezés sorrendjében számokat osztott ki s hogy senkinek se lehessen panasza, a jelentkezés sorrendjében szolgáltatatta ki a dohánymennyiséget. Így, aki később jelentkezett, később jutott a trafikhoz.

A kiszolgáltató mennyiségnél tekintettel voltak azokra az üzletekre, amelyek tisztán dohánytőzsdék s főleg ebből tartják fenn üzletüket. Ezek természetesen nagyobb mennyiségű szivart, cigarettát és dohányt kaptak, mint azok a szatócsok, akiknek csak mellékfoglalkozás a trafik. A tisztán dohánytőzsdéknek 4-500 korona értékű dohánymennyiséget szolgáltatott ki.

A kora délutáni órákban valóságos megrohanták a kis tőzsdéket és azok alkalmazottai a nagy tőzsdét, amely előtt óriási csoportosulás és tumultus támadt.

A szivar és cigarettát váró közönség egy-egy kis tőzsdét, mikor a részére kiszolgált dohánymennyiséget kijutott a tömegben át a nagy tőzsdéből, egész diadalmenetben kísérték a boltjáig.

és este már ismét alig lehetett dohánnyt, szivart kapni a városban a kistőzsdéknél.

A legtöbb kis tőzsdében csakhamar azzal fogadták a vásárolni szándékozókat, hogy „már elfogyott!” Sőt volt olyan is, aki be sem vonta a dohánymennyiséget jelző táblát.

Ennek valószínűleg az a magyarázata, hogy egyes kistőzsdések készletük egy részének elrejtésével gondoskodtak állandó bevölkéről.

A nagy tőzsde az állandó tumultus dacára kiszolgáltatta az érkezett mennyiséget. Ennek dacára 24 óra múlva éppen olyan nehéz lesz Nagyváradon dohánymennyiséget kapni, mint eddig, mert a mi tegnap érkezett, csakhamar füstbe megy.

Már vége — sirtam fel és neki indultam.

— Gyerünk!

Ebben a pillanatban meglebbent a függöny, az ablakon belülről. Valaki kinézett, valaki, a zongorázó leány (vagy asszony?) meglátott minket, amiát kétségbeesetten, fájón el akartunk indulni. Mi nem láthatunk őt, a leányt, a jót, az igazi nőt, aki újból felnyitotta a zongorát és játszott sokáig. Nekünk. Nekem és neki, a kivel mindég együtt kinódiám, kezeset örültem.

Dal szökött dal után az utcára. Magyar, kesergő, síró magyar, könnyű nem törődöm francis, bolondos indoklathatlan angol, szentimentális német és buja, epedő spanyol. Mentettek, indulók népdalok és románcok szálltak körülöttünk és mi úgy éreztük, hogy nagyon szép az Élet, ez a könnytelen édes valami, ez a kegyetlen játszótárs, a ki minden pillanatban itt tudna hagyni. Éreztük az elmúlás lehetőségét és azt, hogy hálásak vagyunk annak, a kit talán sohasem, ah! sohasem fogunk látni, ismerni. Ennek a lányunk (vagy asszonyunk) a ki talán a vágyát, perzselő fiatal vágyát lehetne a hangok finom hullámaiba és szenvedett, kétszeresen szenvedett miértünk. Vagy ő is boldog volt, őt is elvitték a melódiák a nagyszerű messziországba.

Késő volt. A Hold ezüstje vastag pata-

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműk, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női őszifelőltő és köpenyraktár, mely a legszolidabb olcsó árban lesz kiárusítva. Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműk, harisnyák, kötények.

Telefon 11-09

Nagyszebennél véresen kikaptak az oláhok.

Erdélyi harctér. Berlin, szeptember 23. A nagyfőhadiszállás jelenti: Nagyszeben mindkét oldalán körülbelül két román hadosztály támadott. Ezeket biztosító osztagaink a románok igen tetemes véres veszteséggel mellett visszaverték.

Ellentámadásaink alkalmával 3 tisztet és 526 főnyi legénységet elfogtunk.

A Szt. János-hegynél őrállásainkat éjjel visszavontuk.

A Vulkan szorosot elfoglaltuk és az ellenség visszafoglalási kísérletével szemben megtartottuk. Ludendorff.

Filipescu fél az erdélyi egérfogótól.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Bâselből jelentik: Filipescu az „Epoca”-ban rámutat Dobrudzsa izolálásának növekvő veszedelemre és élesen megtámadja a román hadvezetőséget.

Esztelenség állítani — írja — hogy Dobrudzsának nincs fontossága. Talán mégis célszerű volna az erdélyi zsákmányolással felhagynunk, hogy legalább hátrafelé szabad utat nyerjünk.

A kancellár nagybeszéde.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik, hogy a kancellár a birodalmi tanács huszonnyolcadiki első ülésén nagy beszédet mond.

A görög király beszéde az ujoncokhoz.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) A Havas ügynökség jelenti Athénból:

Konstantin király az 1917-es ujoncokhoz eskütételük után a következő beszédet intézte:

„Bizalommal kell lennetek királyotokhoz és személye iránt megadással kell viselkednetek. Lesznek emberek, akik megkísérlik, hogy a hazafiság leple alatt félre vezessenek és bűnre akarnak csalni benneteket. Emlékezzetek szíveimre. Éljen a hadsereg!”

Az ujoncok lelkesen éltették a királyt és a királynét. Az ünnepségen a lakosság is résztvett.

Görögországot elzárták a külvilágtól.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Anglia és Franciaország a legutóbbi 24 órában Görögország teljes elzárását rendelték el. Az olasz sajtó sem kap direkt híreket Görögországból. Az oláh lapok fentartással közlik az athéni jelentéseket.

Kedvezőek a dobrudzsai harcok.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A dobrudzsai harcok számunkra kedvezően fejlődnek, a helyzetet bizakodva ítéli meg.

A szalonikii sereg heves támadását Florisa- és Kalmaclan-csucs ellen véresen visszavertük. A szerbek és oroszok nagy veszteséget szenvedtek. A francia 75. számú gyalogezredet, amely hősiességgel viselkedett, felőröltük.

A dobrudzsai orosz parancsnokot elmozdították.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Szajoncovszky tábornokot, a dobrudzsai orosz haderő parancsnokát állásától elmozdították. Az új parancsnokot csak akkor nevezik ki, ha a haderő felvonulása megtörtént.

Dimitriev Ratko állítólag ezen ügygyel kapcsolatban járt a cár főhadiszállásán. Dimitriev teljesen tisztában van a bolgárok harcmodorával.

11 repülőgépet lőttek le a németek a Somménál.

Berlin, szept. 23. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Egyetemi harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadsergencsoportja. A Sommétól északra a csata újra megindult.

A franciák az ágyutüz tartós fokozása után megtámadták Comble-Rancourti vonalat. Nem érték el eredményt. Éppoly kevésbé, mint az angolok, akik Courselet-től kíséralték meg az előretörést.

Utólag jelenti, hogy a szeptember 22-re virradó éjjel a Masquati majornál Courseletnél az angolok részlet támadásait visszavertük.

A Sommétól északra légi harcban 11 ellenséges repülőgépet lelőttünk.

A Kárpátokban ellanyhult a harc.

Kelleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala. Korytnicánál erős orosz támadások megghiusustak.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala. A Kárpátoktól északra nincs változás. Kárpátokban a harc ellanyhult. Az ellenség egyes előretörései eredménytelenek maradtak.

Macedóniában ürit az ellenség.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadseregcsoportja. A Dobrudzsában a románok előretöréseit a Duna közelében és Topraisartól délnyugatra visszavertük.

Macedóniai front.

Eredménytelen ellenséges támadási kísérletek és helyenkint élénk tűzérési tevékenység. Balasica planinától délre a Krusa-Balkánig terjedő területet kiürítette az ellenség.

Ludendorff, első főszállásmester.

Az oroszok borzalmas veszteségei.

Volhyniai front, szeptember 23. A rengeteg áldozat, amelylyel az általános orosz offenzíva jár, megközelíthetően már felbecsülhető. Akármilyen borzalmasan hangzik is, nem túlzás, ha az orosz veszteségeket kerek 400.000 főre becsüljük. Maga a szeptember 16-iki nap ötvenezer katonájába került Oroszországnak. Ebben a számban igen jelentékeny képviselése van a gárdának is. A rohamoszlopok legnagyobb részét tizenévesekből álltak, akiket a korábban esztelenül feláldozott embertömegek helyébe küldtek.

* Kiadó Beöthy Ödön-u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t.-nál, Nagyvárad.

A hus és zsír fogyasztás korlátozása.

A rendőrség a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közli, hogy a m. kir. Minisztérium 3101/1916 M. E. számú rendelete a hus és zsír fogyasztást a következőképpen korlátozta:

Szarvasmarhát, sertést, juhot és kecskét — korra való tekintet nélkül — a hét két napján, kedden és csütörtökön — kényeszer vágás vagy kényeszer szurás szükségét kivéve — vágni vagy leszurni tilos. A kényeszer vágás vagy kényeszer szurás szükségességét, ha csak lehet, előzetesen be kell jelenteni a rendőrkapitányi hivatalnál, ha pedig a kényeszer vágás mulhatatlanul szükséges, annak megtörténte után azt haladéktalanul közölni kell.

A hét két napján — szerdán és pénteken — tilos húst akár nyers, akár fel dolgozott állapotban forgalomba hozni.

Ugyanezen napokon tilos a vendéglőkben, fogadóknak és más étkező helyeken hus felhasználásával készült ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni. Husnak tekintik a marhának, borjunak, sertésnek, juhnak, kecskének, lónak, házi nyulnak, szárnyasnak és vadnak emberi táplálkozásra felhasználható minden részét, kivéve a gyorsan romló belső zizger részeket: és husnak tekintik a hus konzerv és hentesáru, valamint a hal félék is. Nem számít hus ételnek az olyan ételnemű, amely egy sze mélyre számított edényben legfeljebb összesen 50 gramm húst vagy husneműt tartalmaz.

Hétfői napokon a vendéglőkben, fogadóknak és más étkező helyeken tilos olyan ételt előállítani, vagy kiszolgáltatni, melyek-

nek előállításához állati vagy növényi zsírolaj vagy más emberi élvezetre alkalmas zsíradék és olaj felhasználása szükséges.

Fenti rendelkezések alól a m. kir. belügyminiszter a kórházak és egyéb gyógyintézetek javára kivételeket engedhet, katonai személyek ételmezésére rendelt husnak kiszolgáltatása sem esik a fenti rendelkezés alá, ha a megrendelés katonai ételmezési biztos által kiállított bizonyítvánnyal bizonyíttatik.

A katonaság részére kiszolgáltattott hus mennyiségéről és minőségéről a fél azoknak névszerű megjelölésével, akik részére a húst kiszolgáltatta, pontos és a vonatkozó engedéllyel, illetve igazolvánnyal is felszerelt feljegyzési könyvet köteles vezetni, mely az ellenőrző hatóságnak esetenként felmutatandó.

A törvényhatóság első tisztviselője a hatóság területén a hus és zsírfogyasztást a jelen rendelet korlátai között szabályozhatja.

Aki e rendelet vagy a hatóságnak a rendelet alapján történt intézkedéseit megszegi, amennyiben eslekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el, ezért két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható.

A tilalom ellenére vágott állat tekintetében a kihágási eljárás során elközárásnak van helye.

Jelen rendelet f. évi szeptember 25-én hétfőn lép életbe s annak betartására a rendőrkapitányi hivatal a közönséget szigorúan figyelmezteti.

Nagyvárad, 1916. szeptember 23-án.

Rendőrfőkapitányi hivatal.

A város tisztalakásokat puhatól.

Tanítók járják be a várost.

A polgármester a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Értesítem a város közönségét, hogy a városunkba helyezett különböző katonai parancsnokságokhoz tartozó tiszt és legénységi állománybeli katonák elhelyezhetése céljából oly nagy számú helyiségek igényeltek, hogy az e célra lefoglalt s teljes mértékben hihasznált lakmányok, iskolák és egyéb középületek, szállodák és már igénybevett mégánlakások a szükségletet ma már teljesen ki nem elégítik, miért is okvetlenül szükséges ugy tisztai szállások, mint legénységi férőhelyek újabb kijelölése.

A szállások kijelölését az általam e célra berendelt közönségi iskolai tanítók fogják végezni a katonai ügyosztály irányítása mellett s házról házra járva fogják az egyes házakban levő s beszállásolásra felhasználható férő helyiségeket kipuhatólni.

Felkérem a város lakosságát, hogy az e megbízatásuk körében hatósági közegnek tekintendő s a katonai ügyosztály igazolványával ellátott kiküldöttüket eljárásukban támogatni, a lakásokat feltétlenül s minden körülmények között bemutatni s a lakásban lakók számát felhívásra a valóságnak megfelelően bemondani sziveskedjenek.

Tájékoztatásul közlöm, hogy a jelenleg érvényben levő hadiszolgáltatási törvény (1912. évi LXVIII. t. c.) 21. § a értelmében oly helyiségek is igénybe vehetők háború esetén, melyek béke idején a beszállásolási kötelezettség alól fel vannak mentve.

Kivételei képeznek egyedül az az 5fel-sége és a királyi ház tagjainak udvartartásához tartozó épületek, a nemzetközi jog értelmében területenkivüliséget élvező személyek használatára szolgáló épületek, azután a közvetlen állami célokra szolgáló nélkülözhetetlen épületek vagy épületrészek, továbbá a nyilvános muzeumok, műcsarnokok, levéltárak és könyvtárak és női zárdák belső elzárás által elkülönített s a valódi szükségletnek megfelelő helyiségei, végül azok a vasúti épületek, a melyek a katonai célokra szükséges üzemhez nélkülözhetetlenek.

Szállásadásért a katonaság nemcsak a háztulajdonosokhoz fordul, de a dolog természetéből kifolyólag minthogy Nagyváradon a házak tulnyomó része bérbé van adva, magához a lakás bérlőjéhez is, ki lakásából s nélkülözhetlenül szükségesen felül részt katonai beszállásolási céljaira az 1879. évi XXXVI. t. c. 8. §-a értelmében átengedni tartozik.

Tisztai lakásul használható szobába az 1879. évi XXXVI. t. c. -hez tartozó végrehajtási utasítás értelmében legalább egy ágyneművel ellátott ággy vagy fekvőhelynek használható hencser (divány, pamlag) egy szekrény, egy mosdó, egy asztal és egy szék helyezendő be. — Legénységi férő helynek tekintendő helyiségbe ágyat vagy megtöltött szalmazsákot, ennek hiányában elegendő szalmát és fogast tartozik szállásadó saját költségén adni. Ugy a tisztai mint legénységi szállás megfelelő világításáról és fűtéséről is szállásadó tartozik gondoskodni.

A tisztai szállásnak kijelölt szobát másnak bérbéadni s így rendelkezésétől elvonni nem lehet, mert ezen eljárásnak az lenne a következménye, hogy az előre kijelölt tisztai szállások nem volnának igénybe vehetők. Ily esetben kénytelen lenne a katonai parancsnokság az ilyen bérbéadást érvénytelennek tekinteni, s a kiutalt szállást az illető tiszt részére minden körülmények között lefoglalni.

A szállásadásra kötelezett a kijelölt

Mienk a Vulkán szoros.

Keleti harctér. Budapest, szeptember 23. (Hivatalos.) Románia elleni harcra. **A Vulkán szorost az ellenségtől megtisztítottuk.**

Nagyzebennél két román hadosztály támadásait visszavertük. Ez alkalommal 3 tisztet és 526 főnyi legénységet elfogtunk. Hozzájárultól délre biztosító csapatainkat az ellenség egy kissé visszszorította.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonalára. A hármasszörghatár szögletén Dornawatrától délre román osztagokat ellentámadással visszavetettünk.

Máskülönben csak a lucinai ménesteleptől délnyugatra és a Ludova vidékén folyó erősebb küzdelem.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalára. Böhm-Ermolli vezérezredes hadseregének területéről utólag még azt jelentik, hogy szeptember 19-én egy csztrak-magyar harcirepülőgép két ellenséges repülőgépet lelőtt. Terstyánszky vezérezredes hadseregénél ágyutüztől eltekintve tegnap délelőtt óta szünetelt a harc.

A Monte Cimone csucst a levegőbe röpítettük.

Olasz harctér. Budapest, szeptember 23. (Hivatalos.) A Karszt fensíkon az ellenség több közeledési kísérletét visszavertük. A Dolomit harcra az ellenségnek a Monte Sief lejtőjén levő állásaink ellen intézett éjjeli támadását megghiusítottuk.

Arsierótól északra csapataink ma reggel levegőbe röpítették az olaszok által július 24-én elfoglalt Monte Cimone csucst és ez alkalommal 13 tisztet és 378 főnyi legénységet elfogtunk.

Egy ellenséges tengeri repülőgépra Punta Salvéra (Tiránótól délnyugatra) eredménytelenül dobott le bombákat.

Délkeleti harctér. Budapest, szeptember 23. (Hivatalos.) A cs. és kir. csapataknál nem történt lényeges esemény. **Hófer.**

szállásban elhelyezendő tiszt vagy legénységi állományba tartozó katonákról egy szállásjegyet fog kézhez kapni, amelyen fel lesz tüntetve azon összeg is, amelyre a katonai kintstár az elhelyezett tiszt vagy legénységi állománybeli után a beszállásolási törvény értelmében fizetni tartozik.

Ezen összeget a katonai parancsnokság a városi pénztárba fizetik be s innen fog az igénybevételt igazoló záradékkal is ellátott szállásjegy bemutatása ellenében a járandóság az igénybevétel megszűnte után egy összegben kiutaltatni a katonai ügyosztály által.

Miután úgy a katonaságnak, mint a város lakosságának közös érdeke az, hogy a hazánkért dicsőségesen küzdő vitéz harcosaink s hű szövetségeseinknek városunkban való ideiglenes elhelyezése simán, minden zavaró momentum nélkül történjék meg, a város közönsége nevében azon ramágynek adok kifejezést, hogy városunk emelkedett szellemű polgárai — teljes tudatában a jelenlegi harcok nagy jelentőségének — bizonyára törekedni fognak arra, hogy valamennyiünkért harcoló derék katonáinkat az ismert magyar vendégszeretettel fogadják.

Nagyvárad, 1916 szeptember 21.

Rimler Károly,
polgármester.

Csillag az égbolton fényes nappal.

Tegnap a kora délutáni órákban érdekes égi tűnemény keltett a Szent László téren nagy feltűnést. Ugy fél 1 óra tájban a hídnál posztoló rendőr egyszerre csak oda szólott a járkálókhoz:

— Nézzék csak, csillag van az égen!

Az ám, mondták, az emberek. Csillag! A városháza tornya mellett a ragyogó égbolton a hold halvány kiflija látszott, mellette pedig a jószeműek előtt valami kis szikra is feltűnt. Pont a kifli hajlásának a közepében. Mint a török felhold.

Nemsokára egész kíváncsi ember költözött szemlélté az érdekes égi jelenséget. Sokan nem látták a csillagot, csak a holdat, de mikor nagyon mondották egyesek, hogy ők a csillagot is látják, lassankint a rossz szeműek is örvendezve ujságolták.

Nézd, csak nézd... Csillag!

Egész kora délután valóságos emberfront állott a hid karvasára dőlve és meredt szemekkel bámultak az égboltozatra, de így volt ez más utcákon is s sokan látták a tűneményt.

Némely bohó és naiv ember, aki nem tudta, hogy miről van szó, kíváncsian bökdösötte meg az ott állókat:

— Mi az, repülőgép?

Azoknak a felvilágosítására, akik valami nagy dolgot sejtettek az egész csillaglátásban, megjegyezzük, hogy megkérdeztünk több helybeli tudós fizikust, akik nem találtak semmi különöset az egészben, egyszerű konjunkció az egész tűnemény, amely kedvező időben nem ritkán látható s csak keveseknek tűnik fel.

* **Eczet** készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13—02.

* **Menekült** mint házigazdák, illetve baraktározási vállalat vezetője azonnal alkalmazást nyerhet. Jelentkezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa” r. t. irodájában. (Sas passage 24. sz. lépcső I. e.)

Játékkiosztás a menekült gyermekeknek.

A Vörös Kereszt felhívására városunk aprósága is sietett, hogy a jótékonyaságból kivége részét s így örömet szerezzen az Erdélyből érkezett gyermekeknek. Játékokért a Vörös Kereszt a menekült gyermekek számára s a felhívás nem hangzott el eredménytelenül, rangteleg játékokat hoztak össze a városból.

A játékokat tegnap, szombaton délután osztották ki az 500 nál több gyermek között. A Jobbkéz hölgyei Pally Lajosné elnökő vezetésével keresték föl a járványkórházban elhelyezett gyermekeket a játékszerekkel. Kiment még Rimler Károly polgármester, Edelman Menyhért dr és Mazurek Gyula, hogy jelen legyenek a játékkiosztásnál, ami valóban megadító látványt nyújtott.

A gyermekek öt tereben vannak elhelyezve, egyrésztük még beteg, de azért mindenik még fekszik a hosszú ut után. Mikor az egyik terembe léptek, a gyermekek a Himnuszot kezdték énekelni.

Rimler Károlyné a nagyváradi játékkereskedőtől kért játékszereket, amiből végül anyi gyűlt össze, hogy minden gyermeknek jutott.

A Vörös Kereszt ezután mond köszönetet a nagyváradi gyermekeknek, kik nagy örömet szereztek adományaikkal a sok apró menekültnek s továbbra is kéri, hogy akiknek még van fölösleges játékszere, vagy képeskönyve, az küldje a Vörös-Keresztnek a törvényszéki palotába.

Véletlenül elsült a fegyver.

Riadalom a Fecske-utcán.

Tegnap, majdnem megint végzetes szerencsétlenséget okozott egy építőmester kezében, véletlenül elsült fegyver. Szerencsére nem történt komolyabb baj.

Dél előtt 11 óra körül a Fecske- és a Vitéz utca sarkán történt az eset. Lánzi József építőmester dolgozott ott Szoloz Henrik házában az építésén.

Lánzi József az udvaron tartózkodott két munkásával, két orosz fogollyal. A revolverét, egy régi fajta 7 es revolvert próbálta ki, hogyan működik. A levágóba akart löni, de a fegyver nem sült el. Forgatni, csattogtatni kezdte.

Eppen az udvaron tartózkodott egy Komjáti Mártonné nevű asszony. Lánzi előtt ment el, mikor a fegyver a forgatás közben elsült. A golyó Komjáthi bal hónaaljába furódott.

Természetesen nagy ribillió támadt, mindenki azt gondolta, hogy halálos volt a lövés. Az előhívott mentők beszállították Komjáthiét a biharmegyei kórházba.

Méhes Lajos detektív ment ki a rendőrség részéről a helyszínre, ahol megállapította, hogy csupán véletlen baleset történt, Lánzi nem saját akaratából sülte el a fegyvert.

A biharmegyei kórházban Beöthy rendőrtisztviselő hallgatta ki a sérültet, aki szintén azt adta elő, hogy Lánzi golyója

csak véletlenül érte. A mosogató vizet vitte ki az udvarra, s ekkor érte a golyó. Komjáti Mártonné valószínűleg 20 napon belül elhagyhatja a kórházat. Az eljárás megindult.

..HIREK..

A KATHOLIKUS KÖR első vetítő estéje, az erdélyi menekültek javára.

A nagyváradi Katolikus Kör kedden megkezdte vetítő estélyeinek idei sorozatát. Az a kiváló gond, melylyel a vezetőség az eddigi évek példájára az idei előadások sorozatát is egybeállította, biztosíték arra nézve, hogy a közönség az idén is az eddigi nagy érdeklődéssel fogja az előadásokat kísérni. Az első vetítő est kedden d. u. fél 6-kor kezdődik; dr Vucskics Gyula kanonok fog előadást tartani *Erdély és az Al-Duna* címmel, ugyanezkor használják először az új vetítógépet, mely mozgóképeket is vetít. A bemutatandó mozgóképek a következők:

Brest-Litovsk elfoglalása.

A Berliini vasas Hindenburg. A vasas Hindenburg szobor alkotója, Marschal György szobrász a munkánál a műteremben.

80 szobrász dolgozott az óriási szobormű kivitelén éjjel-nappal.

Az emlékmű felállítására. Leleplezési ünnepség ötletése, Augusztó főhercegnő, a kancellár, valamint a városi képviselőség jelenlétében.

Augusztó főhercegnő az első arany szeptet szegezi, Hindenburg asszony 6. k. a második szeget szegezi.

Képek a keleti hadszínterről:

Német katonák a varsói Blyvadere kastély parkjában.

Az oroszok a Nowo Georgiewski várából való elvonulásuk előtt a Visztulán az összes hajókat összerombolták. (A háttérben a mi esapatinktól felállított már forgalomban lévő ponton hid.)

Látkép az égő Nowo-Georgiewsk vár oitadallájára.

Zsákmányolt ágyuk Nowo Georgiewski várból.

A zsákmány közt sok japán ágyu van, mely a fehér felirásáról megismerhető.

Zsákmányolt revolverágyu. Az égő Brest Litovsk az elfoglalás éjjelén.

Az égő oitadella Brest Litovskban és az elpusztult hid a Bug folyón.

Belépési díj, mint rendszeren 40 fillér, a Kath. Kör és Népszövetség tagjai számára 20 fillér. A tiszta jövedelem az erdélyi menekültek javára fordítatik s e célra felülfizetéseket is köszönettel fogadnak.

* **Uj törvényszéki bíró.** Tátray Kálmán, a margitai vezető járásbíró a király a nagyváradi kir. törvényszékhez törvényszéki bíróvá nevezte ki. Tátray Kálmán a háboru kezdete óta teljesített katonai szolgálatot mint népfelkelő főhadnagy s mint századparancsnok sok csatában hősiességet vett részt a doberdói harcokban. Az új törvényszéki bíró már előbb is működött Nagyváradon, mint járásbíró s kiváló munkájával nagy népszerűsége tett ezért a jogkereső közönség körében.

*** Háborus délután az erdélyi menekültek javára.** Az Erdélyből mindig érkező menekültek arra iudították a nagyváradi nemesen érző szíveket, hogy javukra egy háborus délutánt rendezzenek. Vasárnap, a jövő hó 1-én d. u. 5 órakor lesz megtartva a menekültek javára egy háborus délután, melyet a Vörös Kereszt Jobbkéz osztály helyeinek védnökségével Antalfy Margitka rendez a vármegyeház nagytermében. A háborus délutánon városunk előkelőségei fognak közreműködni s már előreláthatólag szép siker lesz.

*** Birósági áthelyezések és ki-nevezések.** Az hivatalos lap közli, hogy az igazságügyminiszter Virányi Lajos tenkai kir. járásbíróját saját kérelmére a nagyváradi kir. törvényszékhez, dr. Thobias Lajos zilahi kir. törvényszéki jegyzőt a nagyváradi városi kir. járásbíróshoz helyezte át, Rimóczy József nagyváradi kir. törvényszéki joggyakornokot a gyulai kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki. Ugyanő az igazságügy miniszter Bazala Lajos nagyváradi városi kir. járásbírói irnokot kezelővé léptette elő.

*** Értekezlet a hústalan napokról.** Felköttem a város területén levő összes vendéglő és kávéház tulajdonosait, kifőzdőket, kosztadókat, a polgári és kórházi kórházak élelmezőit, a hentes és mészáros iparosokat, illetve azok képviselőit az ipartestület érdekelte előljáróságai tagjait, a városi kir. állatorvosokot, a vágóhídi felügyelőt, hogy a f. hó 25-én életbelépő zsir- és hústalan napokra vonatkozó miniszteri rendelet végrehajtása tárgyában f. hó 24-én, vasárnap délután 4 órakor a varosháza bizottsági termében tartandó értekezleten — saját érdekükben is — jelenjenek meg. Nagyvárad, 1916. szeptember 23-án. Rendőrfőkapitány helyett: Horváth Géza alkaptány.

*** Adakozzunk a vak katonáknak!** Katonáink, akik Románia árulása folytán egy újabb harctéren is ontják éretlenségüket, mindig megérdemlik, hogy a nagy háboruban megvakult bajtársaikat a magyar nép segítse. A vak katonák, kik legnagyobb földi kínosukat, a szemük világtól elszakadása miatt, valóban a legnagyobb áldozatra érdemesek. Ne hagyjuk el megvakult véreinket, adakozzunk a vak katonáknak! Grócz Béla 100 koronát küldött szerkesztőségünkbe, mely összeggel a Tiszántul gyűjtés 3480 kor. 37 fillére emelkedett.

*** Vizsgák és beiratások a főgimnáziumban.** A nagyváradi premontrei főgimnáziumban az 1916—17-ik iskolai évet megelőző felvételi (különbözeti) vizsgálatok szeptember hó 25-én, hétfőn tartatnak meg d. e. 10—1 óráig a főgimnáziumi épület természettani előadó termében. A magánvizsgálat írásbeli része szeptember hó 26-ikán reggel 8 órakor kezdődik a Szent József-intézetben (Szaniszló-utca), ugyanott lesz a magánvizsgálat szóbeli része szeptember hó 27-én reggel 8 órakor. Ugyancsak a Szent József-intézet helyiségeiben tartjuk meg szeptember hó 26-ik és 27-ik napjain d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig az egy és két tantárgyból javított és a pótlóvizsgálatot tevők vizsgálatait. A beiratások az összes osztályokba szeptember hó 28., 29. és 30-ik napjain lesznek a főgimnázium hirdető tábláin közlendő helyen és órákban. Az igazgatóság.

*** Nem maximálják a bor árát.** Egy idő óta olyan hírek vannak a vidéken elterjedve, mintha a kormány a bor árát maximálná. Ugy látszik, hogy ezen hír terjesztésével az illetők a szőlőgazdákat akarják megijeszteni és rábírní, hogy előre ol-

csón adják el a várható új bort. Illetékes helyről nyert értesülés szerint a híreknek semmi alapjuk nincs, mert a kormány a borárak maximalitásának kérdésével nem foglalkozik és nem is foglalkozott.

*** Paradicsomot árul a város.** Tudatom a város közönségével, hogy nagyobb mennyiségű friss, szép paradicsom érkezett, mely a Szent László téri kertgazdaság elárulító helyiségében kilogrammonként 60 filléért beszerezhető. Nagyvárad, 1916. szeptember 22-én. Lukács Udón, polgármesterhelyettes.

*** Agai Adolfról.** Megirtuk, hogy Agai Adolf író meghalt. Az *Uj Lap* a következőkben jellemzi az elhunyt író:

A huszonöt-harminc év előtti politikai és hírlapírói életben jelentékeny szerepet játszott dr. Agai Adolf hírlapíró, szerkesztő, ki ma éjjel 80 éves korában meghalt. Orosz-lengyelországi menekült zsidó családból származott és orvosi pályára készült. Ezt azonban a diplomája megszerzése után elhagyta és Budapestre jött, ahol megalapította a Borszem Jankó című humorisztikus politikai lapot, melyet azután tisztán zsidó-felekezeti elvek szerint szerkesztett és adott ki. Ezenkívül különféle álcanevek alatt, de legtöbbször „Porzó” neve alatt tárcacikkeket közölt és a zsidó sajtó ma azt hirdeti, hogy Agai Adolf honosította volna meg ezt a tárca műfajt, holott a régi újságokban az 1850-es évektől kezdve mindenütt találunk tárcákat a a vonalak alatt. Ezt a műfajt Agai Adolf már készen találta. Az azonban tagadhatatlan, hogy szellemes, ötletes tárcákat írt, de mindig az a bizonyos „kóser vice” íze volt dolgozatainak. Eppen azért csak bizonyos körökben tett szert közkeleteltiségre. Általában úgy Agai Adolf, mint lapja népszerűsége a népszerűséget és inkább személye iránti ragaszkodásból pártolták lapját és könyveit a zsidófelekezetiakédk. A tiszta-eszlári por idájában bujdosították őt és a lapját. Irodalmi és főként hírlapírói működésével kellemtelensége is volt, de sok pénzt szerzett. Az utolsó évtizedeket teljes visszavonultságban töltötte és több szörös jubileumai alkalmával mutatkozott csupán, hogy learassa hitsorsosai elismerését, kik nagyon hálásak voltak Agai írói működése miatt.

*** Sebesült és beteg tisztek jelentkezése.** Mindazon tisztek (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a harctérről visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik pöttestnél vagy az állomáson könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek szept. hó 26-án d. e. 10 órakor nálam: (Ór-utca 5. szám alatt) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegsége a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvos nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Fülöpp Artur altábornagy, állomásparancsnok.

*** A menekültek segélyezési bizottságának beosztása.** Az írodában ma, vasárnap délelőtt 8—10 ig Weisz Jakab, Balogh Károly, Gerő Lajos. 10—12 ig dr. Zimmer Samu, Salzer Oszkár, Korcsmáros László. Délután 2—4 ig Patri Gyula, Molnár Béla, Schustek Adolf. 4—6 ig Kocsán János, Ardos Frigyes, Schönbberger Árpád. Holnap délelőtt délelőtt 8—10-ig dr. Ralbovsky Péter, dr. Champier István, Gábel Jakab. 10—12 ig Kereskes Manó, Nagy Dezső, Patrás János. Délután 2—4 ig Ritoók István, dr. Rezső Mór, dr. Thury Kálmán. 4—6 ig dr. Tóth Farsac, dr. Gyémánt Jenő, Kovács János.

*** A menekülő asszony tragikus halála.** A hosszú sátoros kocsi egyikén érkezett Erdélyből Nagyváradra a 78 éves Gut Sámuelné szül. Munk Róza. Hosszu volt az út, a messzi Brassó megyéből, Szászhermányról jöttek. Az öreg asszony és családja Szarvas-sor 13. szám alatt kapott tegnap éjjel szállást. Gutné künn aludt az udvaron a szekéren. Reggel mikor fel akarták keltetni, az öreg menekülő asszony halva volt. Szívszélhűdés ölte meg.

*** A német pénz kötelező elfogadása.** Tudomására hozom a város közönségének, hogy a magyar kir. pénzügyminiszter ur a folyó évi szeptember hó 12-én kelt 116906. számú rendeletével elrendeltetett, hogy a magyar szent korona országainak területén tartózkodó német katonaság szükségleteinek beszerzése megkönnyíttessék, miszerint mindenki köteles a német birodalmi fizetési eszközöket és pedig pénz érméket, bankjegyeket (birodalmi pénztárjegyeket) és közönségtárat jegyeket folyó évi szeptember hó 15-től kezdődőleg további rendelkezésig, de legfeljebb a háboru tartama alatt fizetés és átváltáskép elfogadni. A pénzügyminiszter ur a márka átszámítását olyképen rendelte el, hogy egy márka — egyenlő 1 korona 44 fillér átszámítási értékkel szerepel. Figyelemzetelem a város közönségét a saját érdekében is, hogy a fenti rendelet követelményeit szigorúan tartsa be és ahhoz alkalmazkodni tartsa hazafias kötelességének, Nagyvárad, 1916. évi szeptember hó 19. Rimler Károly s. k., polgármester.

*** Előadás a babaképezdében.** A nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi m. kir. ministerium intézkedése folytán ép úgy, mint a felső iskolákban, a vezetésem alatt álló nagyváradi m. kir. babaképző intézetben tartandó bábatanfolyam is elhalasztott, s ennek következtében folyó évi szeptember eleje helyett október hó 2-án fogja kezdetét venni a tanfolyam. Emel-fogva felhívom mindazon 20—40 éves nőt, aki ezen tanfolyamon tést akar venni, hogy a felvételhez szükséges okmányokkal felszerelt kérvényét e hó végéig hozzám nyújt-sák be. E deklódóknak személyesen, vagy írásban kérszeggel nyujtok felvilágosítást a tanfolyam felvételi módozatairól. Dr. Konrad Jenő igazgató tanár.

*** Mire kellett a pénz a bírónak?** Várvid község bíróját, *Andriksa* Gábort azzal vádolta a királyi ügyészség, hogy a hadisegélyes asszonyok segélyéből levont bizonyos összegeket s azokat a maga javára fordította. Tegnap délelőtt állott ezért *Palánkay* Károly tanácsa előtt a bíró, aki beismerie a levonásokat, de kijelentette, hogy azokból a panaszosok köztartozásait előgítette ki. *Zigre* Miklós dr. védő és dr. *Bolza* Alfonz gróf ügyész felszólalása után a törvényszék erre a körülményre elrendelte a vizsgálatot.

*** Nem titok már, hogy Kiss Károly és Társa** bank részvénytársaság Budapest, Kossuth Lajos-utca 13. egy egész külön osztályt létesített a különféle kabalisztikus szerencse sorsjegyek kezelésére. Bővebb felvilágosítást azonnal küld ingyen e kitűnő híradóknak örvendő bankház, csak egy levelező lapot kell írni.

*** Polgári iskolát végzett** szegény 15 éves ifju, hogy beteges édes anyjának és két leánytestvérének segélyére legyen a nyomor enyhítésére, irodai alkalmazást keres. Édesatyja évek óta beteg a kórházban fekszik. Az irodai teendőknél gyakorlatossága van. Akár valamely ügyvédi irodában, akár hivatalban szerény díjazás mellett kér alkalmazást, hogy a végső nyomortól megmentsse hozzátartozóit. Felvilágosítással kiadóhivatunk készséggel szolgál.

*** Papolczy József emlékére.**
Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár r. t. tisztviselői kara, elhunyt kártársuk, Papolczy József ravatalára szánt közszere megváltása fejében, az elhunyt nevét megőrkítő alapítványban 100 koronát adományozott a Gyermekbarát Egyesületnek.

A Biharmegyei Pénzügyi Tisztviselők Szövetkezete, felkéri a helybeli pénzügyesek tisztviselőit, hogy a néhai érdemes kártárs, Papolczy József mai temetésén, testületileg megjelenjen sziveskedjenek. Gyülekezés délután fél 4 órakor, az Elite kavéház előtt.

*** Mikor lesz a szüret?** Vettük a következő értesítést:

A Nagyváradi Hegyközségi Birtokosság ma (vasárnap) folyó hó 24-én délelőtt 11 órakor a városbáza bizottsági termében közgyűlést tart, melyre a hegyközségi birtokosság tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. Az ülés tárgya a folyó évi szüretidejének megállapítása.

*** Jön a gyűjtőkocsi.** A Vörös-Kereszt Egylet gyűjtőkocsija hétfőn d. e. a Kispiac tere, Mezey Mihály utcát, Ruli-kovszky utat, Várdi Zsigmond utcát és Nagypiac téren át a Sánc és Templom utcát járja be, délután pedig a Sal Ferenc, Percsés, Lukács György utcákat a Schlauchteret és Képtelen tort járja végig. Kéri az a napon segédkezni óhajtókat, hogy reggel 8 órakor, a cserkészek pedig már fél 8 órakor a törvényszéki palota földszint 25. számú szobájában megjelenjen sziveskedjenek.

*** A késelő katona.** Tegnap délután 4 óra tájban a Körös oldalon, a Leipnik-féle szőlőben a termésre vigyázott egy öreg napszámos, Kulcsár Mihály. Eszrevette, hogy a szőlőben egy katona járkal. Oda ment hozzá és rákiáltott, majd le akarta vezetni, hogy átadja a szőlőtulajt a hatóság-nak. A katona ellenszegült, de az öreg Kulcsár bácsi nem akarta elengedni foglyát. A katona, aki horvátul beszélt, erre fogta a bicskáját és az öreg mellének szegte. Ez elugrott, így a kés csak a karját szúrta meg, egy eret metszett el, úgy hogy az ingujját csakhamar átitatta a vér. A katona elmenekült. Kulcsárnak csak annyi ideje volt, hogy támadója sarkját lekaphatta. Sérülése nem súlyos. A sarkát beszovaltatta a rendőrségnek, amelyről talán ráküdönsz az ismeretlen katonára. Érdekes, hogy a szőlőtulajt viszont az öreg napszámos sarkját vitte el magával.

Antalfy Margit városunk kiváló tánc tanárnője, saját intézetében Teleky utca 3. szám az emeleten, okt. 1-én kezdi meg a téli táncanfolyamok tanítását. Lesz több rendbeli zárkórú kolon, Baba, Deák, valamint esti tanfolyam a felnőttek részére. Beiratkozni a fentírt intézetben lehet d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Nagyságos Kenéz Sándorné urasszony védnöksége alatt álló Baba, kolon október 4-én veszi kezdetét. Minden vasárnap este 9-11-ig boston gyakorló kolon van. Külön órák egész nap vehetők.

*** Egy gépiró kisasszony** azonnali belépésre Kerestetik. Komlós Testvérek Zöldfa-utca.

*** Forolin** a legjobb és legbiztosabb toilette szer. kéz-, láb- és hónalj izzadás ellen. Hüsit! Szagtalant. Ára 1.50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B.

*** A Nagyváradi Takarékpénztár** tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölcsön kötvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az intézet helyiségében (Teleky-utca 2. sz.) a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

*** Főkeresz** ajánljuk azonnali belépésre, teljesen hadmentes. Cim Dell'orto magkereskedés, Nagyváradi.

*** Botos ispánnak** vagy kulcsárnak ajánljuk teljesen hadmentes egyén. Cim Dell'orto magkereskedés, Nagyváradi.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógógyárában Nagyváradi.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69

*** Felsőkeletre NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** A kávépiszról** közvetlen tudósi és Aszódi Mihály Kossuth utcai főüzletétől Saspalota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatú, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom porított kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom francz-pótkávé, füge kávé, malátekávé és feléreukor méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, lipoituro, szardínia, deszaprika, málnaszörp és csemegék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat csokoládékínál híckem Rákóczi-ut.

*** Felhívjuk a közönség figyelmét** a „Hófehérke” harisya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

*** Gyönyörű rózsás arc** a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2.50 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Fischer Ervin Zeneiskolája
Szalárdi-utca 21. sz.
Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

TÁNUGY

Ertesítés. A kir. kath. tanítóképző intézetben a magán vizsgálatok folyó hó 28. és 29. napjain. a különbözeti, javító osztály és osztályképesítő vizsgálatok folyó hó 30-án reggel 8 órától kezdve tartjuk, úgy a tanítóképzőben mint a vele kapcsolatos gyakorló iskolában. A I. évfolyamra jelentkezők zenei hallását folyó hó 30-án délután 3 órakor bíráljuk el. Nagyváradi, 1916 szept. 23. Az igazgatóság.

Beiratások a főreáliskolában. A helybeli állami főreáliskolában a beiratások f. hó 26., 27., 28. napjain lesznek az új osztoriskolában délelőtt 8-11 óráig. Az első osztályba iratkozók a következő okmányokat tartoznak felmutatni: születési anya-

könyvi kivonatot, a IV ik elemi iskola elvégzéséről szóló bizonyítványt, himlőoltási bizonyítványt. A többi osztályba a tanulók a mult tanévi bizonyítvány alapján vétetnek fel. A beiratásnál fizetendő díjak összege 15 korona. Az igazgatóság.

SZINHAZ.

Heti műsori:

Vasárnap délután: Varázskeringő.
Vasárnap este: Egyszer volt... (Bemutató előadás.)
Hétfőn: Egyszer volt... (Bemutató előadás.)
Kedden: Egyszer volt...
Szerdán: Egyszer volt...
Csütörtökön: Egy magyar nábob,
Pénteken: Mágus Miska.
Szombaton: Névtelen asszony.
Vasárnap délután: Logénybucsn.
Vasárnap este: Katonadolog.

Az Egyszer volt... mai bemutatója.

Nádaskay Mihály, a régi jó táblabiro-ruk a kurtiján kezdődik az a romantikus, bájos szerelmi idill, amelynek a táblabiro-leánya, a kertészlegény és egy szurkos kis lakatosinas a hősei...

Es azoknak a fiatal, vágygyszal és álom-mal teli gyermeklelkeknek a meleg érzéseiből sarjadzik az a gyönyörű mese, amely az első pillanattól fogva megragad a maga finom biedermeier hangulatával és érdekelni tud mindvégig, pedig egy emberöltőnél hosszabb idő telik el a négy felvonás alatt.

Igazi német, kedves szentimentalizmus-ból fakadt ötlet négy felvonáson át egy terebélyes nemesi családja és egy szegény sorsu familia átmenesedett új hajításnak életét végigkísérni a színpadon és ezt a mesesszöveget a szöveghez korról korra stílusosan simuló zene finom hangfátyolába takarni.

Ez nagyjában az Egyszer volt... librettója. Az operette címe eredetiben: Wie einst im Mai. Mint egykor. májusban és ez a tavaszi illatban, virágfakadásban öszülő fejjel való édes visszaemlékezés, ez adja meg az egész darab hangulatát.

A bemutatóra nagy szeretettel készült a színtársulat, amelynek tagjai közül Kovács Mártha, Vigh Manci, Szabó Gizzi, Habár Lola, T. Pogány Janka, Mándoky Panni, Sik Rozsó, Tompa, Iváncsi, Szoldos, Tarnay, Rákosi és Dócsa lépnek fel.

Az „Egyszer volt” ma, vasárnap este kerül színre.

A Színház és Művészet legújabb száma teljes egészében közli az Egyszer volt... összes énekszámait, hogy a közönségnek hozzáférhetővé tegye a sikeresnek ígérkező operetti szöveget. Fráter József humoros elbeszélése, Barza Ferenc ötletes cikke, Huzella Odón aktuális strófái, Gara Akos színdarabja, Székely János regénye s egy szatira a színügyi tisztaságról teszik a lapot élvezetessé. Az újságot esinnal, izléssel és tetszetős formában a Bérés és Held nyomda állítja elő.

A Varázskeringő. Csak a mult hét játérendjén szerepelt ez a népszerű operette, amely ez ideig szereposztásban a közönség legosztatlanabb tetszésével találkozott. Ez készítette a színház vezetőségét arra, hogy a Varázskeringőt Sz. Zsigmondy Anna, a közkedvelt primadonnával és Kovács Mártha, a kitűnő koloratúrénekesnővel a főszerepekben — vasárnap délután fél helyárok mellett tűzze előadásra.

URÁNIA mozgószínház

Vasárnap.
A kastély gazdát cserél.
Vigjáték 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ mozgószínház

Vasárnap.
A Dolovai nábob leánya.
Herceg Ferenc színműve 5 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgószínház

Vasárnap.
A kisasszony szeretője.
Modern dráma 3 felv.

Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

Legújabb táviratok.

Andrássy és az osztrák alkotmányos élet.

Budapest, szeptember 22. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Andrássy Gyula gróf bécsi útjával kapcsolatban beavatott körökben úgy tudják, hogy az osztrák alkotmányos élet visszaállításának akciója Andrássytól indult ki.

Andrássy legutóbbi berlini útja alkalmával érintkezésbe lépett Hohenlohe herceggel, a berlini magyar-osztrák követtel. A köztük lefolyt beszélgetés azonban privát jellegű volt.

Az osztrák pártvezérek állítólag memorandumot készítenek elő, amit a császár elé akarnak terjeszteni. A beavatottak Andrássy akciójától negatív eredményt várnak.

Az olasz király megsebesült.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Párisi jelentés szerint az olasz királyt a görzi csatában egy gránátszilánk kezén könnyen megsebesítette.

A Vatikán helyzete aggasztó.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A római vatikáni körökben közbeszülésnek örvendő Neue Züricher jelentéskomoly helyről, hogy jelentés érkezett, amely szerint a Vatikán helyzete nagyon aggasztó.

A bolgárok átkelési kísérlete a Dunán.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Genfben jelentik: Zimnicánál a román tüzérség a folyó balpartján a bolgár útegekkel erős hárban áll. Ugy látszik a bolgárok a Dunán való átkelést akarják kiforszírozni, amire a hely kiválóan alkalmas.

10.000 orosz fogoly.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Krakóból jelentik: A Nova Reforma jelentése szerint 10

ezer orosz fogoly érkezett oda Kelet-Galiciából.

Elkeseredett harcok a Traján-szorosnál.

Budapest, szeptember 23. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: Pétervári lapok a dobrudzsai harcokból jelentik, hogy a németek és a bolgárok a Traján sncot hirtelen lovassági és gyalogsági támadással el akarták foglalni. Az első árokrészekbe behatoltak, azonban a tartalékokkal sikerült kiverni őket. Ezt az árokrészt bőségesen és szakadatlanul lövik. Elkeseredett, vad harcok dülnek. Azzal nyugtatják meg Bukarestben a közvéleményt, míg a Traján sáncokat át nem törri az ellenség, addig további előnyomulásuktól tartani nem kell.

György szerb herceg harcolni megy.

Budapest, szept. 23. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágai távirat szerint a „Ruskoje Vjedomoszi” jelenti: György szerb herceg Szalonikiba érkezett, hogy folytassa útját a szerb hadsziaterra. A herceg ismét aktív szerepet akar vállalni a hadseregben.

Ostromállapot Kelet-Angliában.

Budapest, szept. 23. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Kelet-Angliában, Londonban, Birmingham, Sheffield és Glasgow városokban kihirdették az ostromállapotot.

A bolgár hivatalos jelentés.

Szófia, szeptember 23. A vezérkar közli szeptember 22 én: Macedóniai front: A Stara Nerocka Planina magaslatán a Presba tó és Florina közt, a Bigla magaslatától északra az ellenséges gyalogságot tüzérségünk szétzórta. Legszólásb csapatszeink elfoglalták az ellenséges árkokat. A Moglanica síkságon egy ellenséges zászlóalj, amely Zborsko és a Preslap magaslat ellen előrehatolni igyekezett, tüzelésünk szétzórta. A Vardartól keletre az ellenséges gyalogság erős tüzérségi előkészítés után előrenyomult, de tüzelésünk visszavetette és régi állásába való visszavonulásra kényszerítette. A Belasica-Panina lejtőin elfoglaltuk Palmis és Sveti Petka falvakat. Az utóbbi hely és a Dovatops magaslat közt az ellenség egy táborát hagyott hátra sok hadiszemmel. A S ruma fronton győzelem tüzérségi tüzelés. Az Ézei parton nyugalom.

Román front: A Duna mentén nyugalom. Dobrudzsában tegnap, e hó 21 én, a Casicci—Enghez—Karaköj vonalon nagy harc fejlődött. Az ellenség mintegy 20 zászlóaljjal, 3 üteggel és 9 lovas századdal támadott, de ellentámadással megvertük és menekülésre kényszerítettük és lovasságunk a sötétség beálltáig üldözte a hátráló ellenséget.

A német repülőgépek sikeresen bombázták a cernavodai dunai hidat és a Cochirteni és Ivinez falvaknál levő ellenséges táborát. A Fekete-tenger partján nyugalom.

IRODÁLOM

A Társaság. A távozó nyarat buszuztatja a Társaság e hatí száma azokkal a bájos balatonföldvári felvételekkel, melyekből egy oldalra valót közöl szép emlékekül az ideai szezonnak. Igen kedvesek a Szent György Csh művészeti aukciójából való biedermeier rajzok. Novellát Lázár István, Szitnyai Zoltán és Bükk Henrik tollából közöl a lap, míg Pajzs Ele né Arka-dij Averosenkó egy bájos humoreszkjét fordította. Lampérth Géza, Finta Sándor, Tamás Ernő és Barza Ferenc versei mellett a Társaság hírei és színházi beszámoló egészíti ki a gondosan szerkesztett szám tartalmát. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhival: Budapest, Dunapalota.

A gabona rekvirálása

Felhívta mtr Nagyváradi város közönségét, hogy buza, rozs, kétszeres, árpa és zab készletének feleslegét jelentse be. A m. kir. miniszteriumnak 1918—1916. M. E. sz. rendelete alapján pedig értesítetem a város közönségét, miszerint a termelők buza, rozs, kétszeres, árpa és zab feleslegének közszükségleti célokra való igénybevételét (rekvirálását) és átvételét elrendeltem.

Ezuttal tudatom a város közönségével, miszerint a rekvirálás házról házra fog történni és pedig azt hatósági személyek fogják végzni.

A termelő terméséből saját házi szükségletére fajukint és havonakint 18 kilogrammot, de csak az esetben, ha 15 évnél idősebbek és gazdaságában rendszeres mezőgazdasági munkákkal foglalkoznak, különben 14 kilogrammot, a nem termelő fajukint és havonakint 10 kilogrammot tarthat vissza.

A gazdasági szükséglet megállapítása az összes körülmények mérlegelése mellett az alábbiak figyelembe vételével történik:

1. A gazdasági cselédek, alkalmazottak terménybeli járandósága címén csak annyit szabad számításba venni, amennyi termény a termelő által a gazdasági cseléddel vagy alkalmazottal kötött szerződés értelmében a cselédnek vagy alkalmazottnak a rekvirálástól 1917 augusztus hó 15 ikéig tényleg jár.

Abban a kérdésben, hogy vajon a béke időbeli cselédlétszám vendő e gazdasági szükséglet megállapításának alapjául, vagy azon cselédek száma, akik most a termelőnél tényleg szolgálatban vannak, vagy a legközelebbi cselédváltáskor tényleg felfogadhatók lesznek? az szolgálhat irányadóul, hogy csak azon cselédek járandósága vehető számításba, akik most tényleg ott vannak, vagy a legközelebbi cseléd felfogadásakor valószínűleg felfogadhatók lesznek. Megjegyzem, hogy ha a cseléd felfogadásakor a szorgódtetés nem következik be, a felfogadási idő után az így felesleggé vált mennyiség azonnal beszolgáltatandó, hogy ha pedig a cselédek járandósága címén számba vett szükséglet illetően megállapítása után a termelő mégis több cselédet fogadhatna fel, mint amennyi a szükséglet megállapításakor a hatóság által számba vétetett, az esetleg ujonnan alkalmazott cselédek lisztészükségletének biztosítása már a törvényhatósági közellátás terhére esik épen úgy, mint a hadbavonult s onnét régi helyére visszatérő cseléd lisztészükséglete is. Az a terménymennyiség, melyet a termelő a hadbavonult cseléd családjának tényleg kiszolgált, a gazdasági szükségletbe be számítandó.

2. Az időleges munkások munkabére címén csak ott és annyi termény vehető

számításba, a hol a terménybeli ellátás most szokásban van és csak oly mennyiség, a mely a helyben szokásos mennyiségnek megfelel. Azt, hogy a rekvirálástól 1917. augusztus 15-ig mely időszakokra s hány ilyen munkás vehető számításba, természetesen csak az illető gazdaság üzemének (s viszonyainak megfelelő elbírálásával lehet a hatóságoknak eldöntenie. A hadifoglyok ellátására az alkalmazás idejére annyi terményt szabad számításba venni, amennyi az érvényben levő rendelet értelmében hi szolgáltatható lisztmennyiségnek megfelel.

3. Aratórészt, cséplőszék címén csak annyi terményt lehet számításba venni a mennyit a folyó évben vágzott aratási és cséplési munkáért az idei termésből a gazdának még szorzódás szerint ki kell szolgáltatni, továbbá azt a mennyiséget, a melyet az 1917. évi augusztus 15-ig kell majd a termelőnek az 1917. évi aratás és cséplésnél alkalmazott részeseknek előleg és élelemre természetben még olyan időpontban kiszolgáltatni, amikor az 1917. évi termésből az e célra szükséges mennyiség még kicséplve nem lehet.

4. A vetőmag szükséglet megállapításánál a termelő a vetés forgóját figyelembe véve egy-egy kat. holdra annyit vehet számításba, mint a mennyit ott rendszerint egy kat. holdra felhasználni szokás. Az őszi vetés elpusztulása esetét is is figyelembe véve, az ilyen vetés pótlására szükséges mennyiség is számításba vehető. Természetesen, ha az őszi vetés nem kíván pótlást, köteles a termelő a vetés-pótlás címén visszatartott termény mennyiségét feleslegként legkésőbb május hó 15-ig beszolgáltatni, s azt hogy a termelő ennek a kötelezettségének megfelelt-e köteles a hatóság szigorúan ellenőrizni.

5. Az állatállomány szükségletének megállapításánál csak a gazda rendes állatlétszáma vehető számba, vagyis az, a mely az illető gazdasági üzem méreteinek és a békeidőben tartott állatlétszámának lényeges eltérése nélkül megfelel. Az állatállomány szükségletére búzát, rozst, kétszerest visszatartani és használni a folyó évi július hó 2-án 2282/1916. M. E. sz. rendelet értelmében egyáltalán tilos.

Olyan helyeken és olyan időszakokban, a hol és a mikor a lóállomány a békében sem fogyasztott abrakraktarmány, illet számításba venni nem szabad, ott pedig a hol az abrakraktarmány adagolása eddig is gyakorlatban volt és a hol az abrakraktarmány nélkülözhetetlen (pl. csikók, ménék) a legszigorubb takarékoság érvényesítésével kell a visszatartott mennyiséget megállapítani, de csak azon időszakokra, a melyben a nehezebb munka vagy a tenyésztés eszékei miatt az abrakraktarmány okvetlenül szükséges. Egy lóra kivéve a hágómént, öt méter-mázsánál több még ilyen indokolt esetekben sem vehető számításba.

A szarvasmarha ellátására abrakraktarmányt csak különösen indokolt kivételes esetekben lehet az okvetlenül szükséges s takarékosan számított mennyiségben figyelembe venni (pl. tehénészet, tenyésztés). A sertések ellátásánál árpából csak az a legkisebb mennyiség vehető számításba, a mely az állomány fenntartása, s a malacok felnevelése érdekében okvetlenül szükséges. Juh, kecskeállomány részére kivéve a tenyészcsok részére okvetlenül szükséges mennyiséget s a kiválóbb tenyészetekben a bórányok részére legfeljebb két hónapra okvetlenül szükséges mennyiségeket abrakraktarmányt engedélyezni egyáltalán nem lehet. A baromfiállomány részére csak a rostaalj (ocsu, hulladék) vehető igénybe.

A hizlalásra nézve az vesendő figyelembe, hogy senki sem terjeszkedhet túl gazdasága eddigi hizlalásának keretein. Nem hizlalhat senki sem többet mint amennyit a béke idején hizlalt s e hizlalásra a termelő gazdasági szükséglet címén csak akkor tarthatja vissza a szükséges mennyiséget, ha az előző években a hizlalást nem vásárolt, ha-

nem saját termésű terményével eszközölte.

Altalában azt kell szem előtt tartani, hogy a termények rekvirálása a hadsereg ellátására és a közlelmezés céljaira történik, tehát a legfontosabb és legnagyobb közölcök érdekében. Ezen döntő jelentőségű érdekek biztosítása végett el kell mennünk a gazdasági érdekek korlátozásában egészen addig, ameddig a gazdasági üzem fenntartásának kockázata nélkül elmehetünk. A különben jogos magánérdekek a fejlesztés kívánatos céljának ma háttérbe kell szorulnia az ország védelmének nagy feladata előtt.

Tudja a hatóság, hogy a termelő áldozatkészsége határislan, de a haza nagy érdekéről van szó. De tudnia kell viszont a termelőnek azt, hogy ma a gazdasági szolgáltatásuk éppen olyan fontos, éppen olyan nélkülözhetetlen, mint a hareban állók fegyveres ereje s az, aki igényeit a legkisebb mértékre redukálja s minden nélkülözhető készletét közölcra adja, nem egyeseknek, hanem a hatóságoknak, nem a kormányoknak, hanem a hazának tesz nagy szolgálatot, melyről a megvédelmezett s a kivított győzelmes békében felvirult ország késő nemzedékei is hálaival és elismeréssel fognak megemlékezni.

Közlöm végezetül a város közölcégével, hogy a nem termelők gazdasági szükségletének megállapítása is ezen hirdetményben foglaltak szigorú szem előtt tartásával fog történni, annival is inkább, mert mikor a termelőkkel szemben közölcéből a legnagyobb takarékosággal csak a legminimálisab b szükségletet lehet és szabad csak figyelembe vennünk, képtelenség lenne a gazdasági szükségletet bővebb mértékkel mérni annak, aki a terményt vásárolta.

Mire nézve pedig a rekviráló hatóság megállapítja, hogy gazdasági szükségletére a hirdetmény szerinti mennyiségnél többet vásárolt, az az eljáró közölcök felhívására a felesleges terményt beszolgáltatni köteles.

Elvárom a város hazafiasan érző közölcégétől, hogy „a haza mindenek előtt” elvét szem előtt tartva a hirdetményben foglaltaknak készséggel fog eleget tenni.

Nagyvárad, 1916. évi szeptember hó 21.

Lukács Ödön s. k.
polgármesterhelyettes.

Igazságszolgáltatás.

Popa Aurélt felmentették.

Néhány napi tárgyalás után, amely idő alatt 120 tanut hallgatott ki a törvényszék gyorsított ügyekben ítélkező tanácsa, tegnapi ítélet alá került a venterregoci jegyző ügye.

Medvigy István dr. ügyész Popa Aurélt jegyzőt és a négy bírót azzal vádolta, hogy a hadisegélyes asszonyoktól 10-20 fillérs vontak le s fogadtak el.

Zigre Miklós dr. védő bizonyította, hogy ezt a pénzt a bírók a könyvek őrzéséért s ezeknek számfejtés céljából való bevitelért kapták. A jegyző nem kapott semmit. A törvényszék ez alapon felmentette a vádlottakat. A királyi ügyész semmisségi panaszszal élt.

Eladó.

A Tiszakálmán-tér 19. sz. ház kitűnő hely, jól jövedelmező épület. Ajánlatok ugyanott tehetőek.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.

Teás készlet aranyozással 6 személyre . . .	6	kor.
Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . .	6	"
Feketekávés készlet tálccával Roccoco 6 személyre	6	"
Mosdó készlet finom fayence	8	"
Ebédlő készlet aranyozással 6 személyre . . .	24	"
Függő lámpa csigás felszerelve	16	"
Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . .	4	"
Gyümölcs készlet majolika 6 személyre	4	"
China ezüst czukortartó 6 személyre	5	"

RÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek
Uveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.
:: Telefonszám 372. ::

ISKOLA TÁSKÁK

könyvszijak, könyvesomagoló vásznak. Tornacipők, sárcipők. Fésük, Fogkefék és szappandobozok.

Fiu esőköpenyek.

Szőnyeg osztályon:

Futószőnyegek már K 170 től. Ebédlőszőnyegek, lábtörölők, hencsertakarók, ágy és asztalterítők

a legolcsóbb gyári árakon

Haas Lipót

Linoleum

gyári raktárában.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 468.

A szerkesztőnőrt ideiglenesen helyettesíti:
Dr. PAPP KAROLY.

MODERN

üveg, vászon és bádoglemez

CIMTÁBLÁKAT

művészi kivitelben készít

KRAMMER

cimer és cimfestő

Nagyvárad, Kossuth L.-u. 16.

Harisnya, tricó, keztyü.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, valamint az összes kötött ruházatok, legjobb és legolcsóbb beszerzési helye

Hungária Harisnyááruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik cégünket összenemtévesztetni

Helfy József utóda
NAGYVÁRAD.**KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)**
Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzlet.

Uj gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőcsben a legkitünőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötelneműek, gépszijak, dohány, zsákszínek és kévekötelekben. Nagy választék fiakker takarókban és lópokrócokban.

Kátrány és aszfalt lemez kapható!

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

ülében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon: 11-53. ::

Fekete Sas és Zöldfa Részvénytársaság
beraktározási osztálya.**Beraktározás.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a „Zöldfa” épületben az eddig fenntartott és ezután is rendelkezésre álló 12 külön raktárhelyiséghez egy 400 négyzetméter területű földszinti gyűjtő helyiséget csatoltunk (a volt Zöldfakávéház terméi).

Beraktározási helyiségünkben ugy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak beraktározására elfogadtatnak. Termények beraktározására száraz pincék, továbbá boros pincék állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási árak megegyezés szerint
Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt aFekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Raktárhelyiségek: Zöldfa-u. és Zöldfa-passage.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
„ főzőedények,
„ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.**Csillárok,** 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.**Villamos motorok** nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja

55.

Főszerelő telefonja

55.

Uj üzlet! **Uj üzlet!**
MEGNYILT**A „Hófehérke” harisnyá-áruház**
Szt. László-tér, Saspalota. Drogéria mellett**Nagy harisnyá hét!**
Árjegyzék.

Szám. Arak páronkint.

Selejtesflornói harisnyá reklámár K 176
908 flor női harisnyá „Hófehérke” „ 250
811 térd „ „ „ 280
305 „ M asselin „ „ 296
307 „ I. „ „ 360
298 „ Tráma selyem „ „ 420
Selejtes pamut férfi „ „ 084
flor „ „ 096
672 gyönyörű divat csikkal „ „ 125
284 l. flor anyagból „Hófehérke” „ „ 180Jó minőségű patentgyermek harisnyá.
szám 1. 2. 3. 4. 5. 6.
K -90 1:10 1:30 1:50 1:70 1:90
7. 8. 9. 10. 11. 12.
2:10 2:30 2:50 2:70 2:90 3:10

Állandó nagy raktár kötött sport cikkekben, gyapju férfi, nő és gyermek kabátokban és svetterekben, keztyűkben és lélekmelegítőkből óriási választék.

Vigyázzon a „Hófehérke” védjegyre és cégre.

OLCSÓ SZÉN!1 mm. almamezői barnaszén
házhöz szállítva 450 K.
Legkisebb szállítható mennyiség 8 vagy 10 mm.

Megrendelhető

Menyhért Szénbánya
Városi irodájában, Kertész-u. 11. sz.(Hajótér villamosmegálló mellett)
!! Telefonszám: 10-85. !!

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz
beszerzési viszonyok dacára min-
denből teljes raktárkészletet tart

5504—1916. éln. sz.

Hirdetmény.

Felhívom a Nagyváradon tartózkodó
összes erdélyi menekülteket, hogy mindazok
akik eddig még nem jelentkeztek, össze-
írásuk végett a bejelentő hivatalnál (Város-
háza, 1. em. II. em. 19. számú ajtó) ha-
ladéktalanul jelentkezzenek.

Egy idejűleg tudomásra hozom a menek-
ülteknél, hogy mindazok, akik valamely
hozzótartozójuk holléte iránt érdeklődnek,
forduljanak kérdéseikkel a magyar
szent korona országai Vörös Kereszt egyesület
tudósító irodájához Budapesten, Váci utca
38. sz., amely iroda a romániai betérés kö-
vetkeztében menekült lakosságot nyilván-
tartja és az érdeklődő hozzátartozókat azon-
nal értesíti.

Nagyvárad, 1916. évi szeptember 16.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

Az Erzsébetligeten lévő
4 ujj földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadóak,
(Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, ko-
csizó és igás szerszámok, kocsi-
ülés, lábvédők és szerszámok
raktára.

6. szám.

Valódi

aszfalt fedéllemez

és jó minőségű

kátránypapír

kapható

Andrényi Károly és Fiainál.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke:
1,000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 szá-
zalékos kamatozásra a be-
tét napjától számítva. —
Leszámitol váltókat —
Engedélyez előnyös felté-
telek mellett jelzálogköl-
csönöket törlesztésekre.
Előlegzetadérték papírokra

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállí-
tását megkezdjük, megrende-
léseket köszönettel veszünk,
előfizetéseket elfogadunk és
előzékeny, pontos kiszolgálá-
sról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.

Telefon 439.

Legjobb minőségű száraz
barna szenet
ipari és házi célokra,

bármely mennyiségben szállít a
Prometheus Szénbánya, Barátka.

Megrendelések felvételnek

Államvasutak Gépgyárának
Vezérügynöksége

nagyvárad fiókjánál.

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1.

!! Telefonszám: 858. !!

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**
Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletesházikenyer. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Talp, talphulladék,
talp-pótlóanyag és
bőrhulladéküzletem,

katonáskodásom miatt, laká-
somon folytatom! Kérem t. ve-
vőim továbbiszives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca
felől, az inasotthon mellett.)